

Examenul național de bacalaureat 2024
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Varianta 3

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL **(30 punct)**

Olvassa el figyelmesen a következő költeményt, majd válaszoljon a kérdésekre 3–4 mondatban!

Áprily Lajos: Hóban

*Az erdőszélen lopva róka jár
s csapásvégén havas bozótba fordul.
Mint holt kastélyon bűvös mese-zár,
a hó a sí alatt halkan csikordul.*

*A köd mögül rekedten szól a „kár”,
jeges bajusszal ballag a favágó;
az útnál megváltó napokra vár
s vércseppeket hullajt a kecskerágó*.*

*Felborzolt tollal ül a hím-pirók**,
hózúsmarát szítál az ág le rája,
félálomban lát nyár-illúziót
s olyankor szól althangú fuvolája.*

(Forrás: Áprily Lajos válogatott versei. Kosmosz Könyvek, Budapest, 1977. 35)

*kecskerágó: lilás termést hozó cserje

**pirók: a pintyek családjába tartozó, vörös színű énekesmadár

a. Milyen viszony figyelhető meg a cím és szöveg között?	5 pont
b. Mi jellemző a költemény versbeszédére?	5 pont
c. Milyen hangulatot keltenek a versben megjelenő képek?	5 pont
d. A vers egy téli táj szemléletes leírása. Hogyan tagítja ki e jelentést a mű utolsó szakasza?	5 pont
e. Melyek a zeneiséget megteremtő eszközök a költeményben?	5 pont
Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás	5 pont

II. TÉTEL **(30 pont)**

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Munkácsy Mihály Leibl Mihály néven 1844. február 20-án született Munkácson egy elmagyarosodott bajor tisztviselőcsaládban. A hatévesen teljes árvaságra jutott fiút elemi iskolái után asztalos inasnak adták. Első sikerét 1869-ben aratta Az ásító inas című képpel, amelynek témáját saját korábbi életéből vette. 1870-ben Düsseldorfban kiállították drámai hatású Siralomház című művét, mely óriási sikert aratott, aranyéremmel tüntették ki. A következő évben aranyérmet nyert a párizsi Szalon kiállításán Siralomház című képével: az egzotikus témájú, drámai hatású életkép meghódította a francia közönséget.

Meghívást kapott Henri-Édouard de Marches bárótól és feleségétől, áttelepült Párizsba. A művészeti szalonokba való meghívások és a megrendelések is megszorodtak, így a sikert kihasználva 1872-ben a francia fővárosban telepedett le, hírnevét tovább erősítette az 1871-ben, a porosz-francia háború hatása alatt született Tépéscsinálók, amit már Párizsban fejezett be. Az

immár világhírű festő huszonkilenc évesen házasságot kötött De Marches báró özvegyével, Cecil Papier-val, aki meghatározó hatással lett életműve további alakulásában: felhagyott a plebejus témákkal. A francia arisztokrácia és burzsoázia kedvenc festője lett, képeiért mesés honoráriumokat kért és kapott. Csodás palotát vett, szalonjában a művészek és hírességek hada gyűlt össze hétről hétre. A nemzetközi személyiségek közül kiemelendő Liszt Ferenc zenész és zeneszerző, aki több zongoraestet is adott Munkácsyék szalonjában, de megfordult náluk Anton Rubinstein, Charles Gounod, Saint-Saëns és valószínűleg Richard Wagner is.

1873-tól szívesen festett Barbizonban, ahol barátjának, Paál Lászlónak műterme volt, de nem tartozott a barbizoni iskolához. 1878-ban aranyérmeket nyert a Szalonban A vak John Milton diktálja leányának az Elveszett paradicsom című művét (1878) című festményével. Charles Sedelmeyer, korának egyik leghíresebb műkereskedője egész Európában bemutatta Munkácsy műveit, mindenütt nagy sikerrel. 1881-ben festette talán legismertebb, de mindenképp legmonumentálisabb alkotása, a Krisztus-trilógia első részét Krisztus Pilátus előtt címmel, 1884-re készült el a Golgota, s művészi hatyúdalaként 1895-ben az Ecce homo. Ferenc József kitüntette Munkácsyt a Szent István-rend kiskeresztjével. Budapesten fényes ünneplésben részesítették, Budapest és Munkács díszpolgárává avatták. Hozzákezdett a Golgota című műve megalkotásához. Az első két óriásfestmény Amerikába is áthajózott, ahol Munkácsy Kossuthéhoz fogható fogadtatásban részesült, a Golgota előtt állítólag letérdepeltek és imádkoztak az emberek. A képeket meg is vásárolta egy amerikai üzletember, így a trilógiát még az alkotó sem láthatta együtt. 1886-ban Munkácsyné ünnepséget szervezett Liszt Ferenc Esztergomi miséjének bemutatásakor a Saint Eustach-templomban. Munkácsy novemberben Amerikába utazott két Krisztus-képének bemutatására. Fényes ünneplésben részesült, fogadta az Egyesült Államok elnöke, Grover Cleveland is. Életművét a kor ízlésének megfelelően ócsárolták vagy dicsőítették, a műértők azonban mindig is sokra értékelték. Alkotásait olyan közgyűjtemények őrzik, mint a párizsi Musée d'Orsay, a moszkvai Puskin Múzeum, a New York-i Metropolitan Museum of Art, a seattle-i Frye Art Museum, a Detroit Institute of Arts vagy a Philadelphia Museum of Art.

(a cultura.hu cikke alapján)

1. Társítsa a szövegben megjelenő személyeket a róluk szóló kijelentésekkel! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat!

Személyek:

- 1) Leibl Mihály
- 2) Henri-Édouard de Marches
- 3) Richard Wagner
- 4) Grover Cleveland
- 5) Charles Sedelmeyer

Kijelentések:

- a. Egész Európában bemutatta Munkácsy műveit.
- b. Valószínűleg Munkácsy vendége volt.
- c. Fogadta Munkácsy Mihályt az Egyesült Államokban.
- d. Azonos Munkácsy Mihállyal.
- e. Cecil Papier első férje.

5 pont

2. Értelmezze a szöveg alapján a következő kifejezéseket!

teljes árvaságra jutott; meghódította a közönséget; hírnevét tovább erősítette; plebejus témák; megfordult náluk

5 pont

3. Hogyan segítette Munkácsy Mihály karrierjét Cecil Papier?

5 pont

4. Magyarázza 10–15 mondatos érvelő szövegben a Munkácsy Mihály sikerét a szöveg információit felhasználva!

10 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben **Történelmi hősök ábrázolása az irodalomban** címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű (pl. Katona József: *Bánk bán*, Székely János: *Caligula helytartója*, Kós Károly: *Az országépítő* vagy más olvasott mű) alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat, de kiegészítheti ezeket más szempontokkal is!

- a. a választott alkotás műfaji, stílustörténeti sajátosságai **5 pont**
- b. a történelmi kor viszonyainak bemutatása **5 pont**
- c. a hősök viszonyrendszerének ábrázolása **5 pont**
- d. a példázatoság/a jelen problémáira való utalás szerepe a jellemábrázolásban **5 pont**

Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyének betartása.

10 pont